

Bojanka.

Vas Bojanci leži na nizkem gričku v Črnomaljskem okraji jedno uro od Vini-
nice. Deli se v Dolenje in Gorenje Bojance: prve štejejo nekaj čez 10, a
druge okolo 40 hiš. V sredi mej obema se dviga cerkvica s križem vrhu zvonika.

Krog vasi je polje, dokaj dobro obdelano, a kakor je videti, ne kaj rodovitno, vse
je bolj kraški svet in o samem poljedelstvu bi se Bojančani težko preživel.

Bojančani so z večine jako krepki možje. Obleko so si ukrojili po svojih sosedah Hrvatih in Belokranjcih, samó njihova lepo vezena torba jih še razlikuje od onih.

Bojanke imajo posebno lepo obleko. Kadar so praznje oblečene, vidiš na obleki malo ne vse njihovo bogastvo: tolarje, drugo srebrnino, i. t. d. Koncem kit nosijo preluknjen naprstnik. Vrh glave nosijo čveterooglat robec „povezačo,“ ki jim visi po zatilniku kakor Romankam. Okrog vratu nosijo „džerdan,“ nekatere samó iz steklenih korald, nekatere pa tudi obvezen s srebrnjaki. Vrh srajce nataknejo si oprsник, ki je ves obšit in pretkan s „srmo“ in drugimi zlatimi portami. Zastor jim je tako imenovana „prégača,“ tkana iz živobarvane volne. Na nogah nosijo pisane „čarape“ ali „natikače,“ če je grdo vreme, čevlje.

Bojanke so krepke ženske, podobne lepim Črnogorkam.

Od kod je hren.

(Národná legenda; zapisal Anton Kosi.)

o sta še Zveličar in sv. Peter po zemlji hodila, prideta na svojem potovanji do neke hiše, iz katere sta vže od daleč slišala glasen krik in vrišč.

„Stopiva nekoliko v hišo, da vidiva, kaj se ondè godi in kdo tako upije“ reče Zveličar sv. Petru.

Popotnika ideta.

V hišo stopivši najdeta tukaj ženo, ki je ravno svojega moža neusmiljeno oštevala, zmerjala in upila nad njim, da je bilo grôza slišati. — Mirno poslušata Zveličar in sv. Peter nekoliko časa hudo ženo, ki se od prišleecev ni dala motiti, temveč še vse bolje kričala in moža zasipavala s takimi psovkami, da je še celó sv. Petra začelo strah biti.

„To je pa vže vender preveč,“ obrne se zdaj Zveličar k sv. Petru, „idi in izmekni babi jezik in konec bode vseh besedij!“

„O gospod, ali ni to prevelika kazen za ženo,“ obotavlja se svetnik, ki se je hudobne žene močno bal.

„Idi in stori, kakor sem ti ukazal,“ reče resno Zveličar.

Sv. Peter, ki je dobro vedel, da ne gré protiviti se Gospodovim ukazom ohrabri se in prej kakor je bilo mogoče babi se v bran postaviti, imel je njen jezik vže v roci, ter ga je izročil Zveličarju, ki ga vzame in spravi.

„Čemu pa ti bode sedaj ta hudobni jezik?“ poprašuje radoveden Peter, ko sta zapustila hišo.

„Ta hud jezik,“ odvrne Zveličar, „bodem vtáknil v zemljo in vzrastlo bode iz njega zopet „hudo,“ a vender bodo ljudje to „hudo“ radi imeli.“

Iz babjega jezika je bajè vzrastla potem rastlina: hren, katero, da-si ima zeló hudo in ostro koreniko, ljudje vender kaj radi uživajo.

Kaj se je zgodilo kasneje z ženo, ki se je jezika iznebila, jeli še dalje nad možem upila ali se je pa ž njim pomirila — tega nam legenda ne pripoveduje.